

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aerosolien vaatimustenmukaisuudesta ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aerosolien vaatimustenmukaisuudesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 121/2020 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Sirpa Sillstén, työ- ja elinkeinoministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Helsingin kaupungin pelastuslaitos
- Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
- Kemianteollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki aerosolien vaatimustenmukaisuudesta ja muutettavaksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia (*kemikaaliturvallisuuslaki*), eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia (*markkinavalvontalaki*) sekä painelaitelakia.

Muutokset olisivat säädösteknisiä. Esityksellä ei ehdoteta muutettaviksi voimassa olevia aerosolien tuoteturvallisuusvaatimuksia eikä asetettaviksi uusia vaatimuksia.

Esityksessä ehdotetaan, että aerosoleja koskevat tuotevaatimussäännökset kumottaisiin kemikaaliturvallisuuslaista. Kemikaaliturvallisuuslakiin jäisivät aerosolien osalta niiden teollisen käsittelyn, varastoinnin ja säilytyksen turvallisuutta koskevat säännökset. Kemikaaliturvallisuuslain nojalla voimassa oleva aerosoliasetus kumottaisiin.

Aerosoleja koskevat tuotevaatimussäännökset ehdotetaan säädettäväksi aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetulla lailla ja sen nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Uuteen asetukseen sisällytettäisiin yksityiskohtaisten teknisten vaatimusten sijaan viittaukset niin kutsu-

Valiokunnan mietintö TaVM 24/2020 vp

tun aerosolidirektiivin liitteeseen, jossa kysymyksessä oleva tekninen vaatimus on kuvattu. Tällä tavoin aerosolidirektiivin edellyttämät aerosolien yksityiskohtaiset tekniset tuotevaatimukset pyysisivät katkeamatta osana kansallista lainsäädäntöä.

Esityksellä yhdenmukaistettaisiin valvontaa koskevaa sääntelyä. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi, että aerosoleja koskeva sääntely lisätään markkina- ja valvontalain soveltamisalaan.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksen keskeinen sisältö. Esityksessä ehdotetaan aerosolisäädännön teknistä uudistusta, jossa tuoteturvallisuusvaatimuksista säädettäisiin kokonaan uudessa laissa aerosolien vaatimustenmukaisuudesta ja sen nojalla annettavassa asetuksessa. Vastaavasti kemikaaliturvallisuuslaista kumottaisiin aerosoleja koskevat tuoteturvallisuussäännökset, mutta sinne jätettäisiin niiden teollisen käsittelyn, varastoinnin ja säilytyksen turvallisuutta koskevat säännökset.

Uudistuksessa on kysymys voimassa olevan sääntelyn järjestämisestä johdonmukaisemmaksi ja selkeämmäksi sekä vastaamaan perustuslakivaliokunnan kantoja asianmukaisesta säädöstasosta. Uudistuksella ei muutettaisi voimassa olevia tuoteturvallisuusvaatimuksia eikä myöskään asetettaisi uusia.

Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Määritelmien taustoja. Talousvaliokunta toteaa, että hallituksen esityksen mukaan aerosoli määriteltäisiin vastaavalla tavalla kuin aerosolidirektiivissä ja sen kansallisessa täytäntöönpanosäädöksessä aerosoliasetuksessa: aerosolilla tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu kertakäyttöisestä astiasta ja siihen sisältyvästä aineesta sekä tyhjennyslaitteesta, jonka avulla sisältö voidaan päästää purkautumaan kiinteiden tai nestemäisten hiukkasten suspensiona eri muodoissa. Ehdotetut direktiiviin perustuvat vaatimukset eivät kohdistu vain astiaan tai vain sisältöön, vaan kertakäyttöiseen astiaan, sen sisältöön sekä tyhjennyslaitteeseen ja näihin kaikkiin yhdessä.

Talousvaliokunta pitää selvitettyinä, että määritelmiä ei ole perusteltua muuttaa tämän esityksen yhteydessä, kun tarkoitus on ensisijaisesti korjata säädösrakenteen puutteita. Lisäksi on huomattava, että ehdotetulla lailla saatetaan voimaan EU:n aerosolidirektiivi. Kansallisissa täytäntöönpanosäädöksissä on perusteltua käyttää samoja käsitteitä kuin direktiivissä, jotta direktiivissä säädetyt velvoitteet siirtyisivät kansallisiin säädöksiin yksiselitteisesti ja direktiivin tarkoituksen mahdollisimman tarkkaan toteuttaen.

Aerosolilainsäädännön suhde painelaitelainsäädäntöön. Sääntelyssä on huomioitu, että markkinoilla on myös aerosoleja, joissa sekä vaikuttava aine että ponneaine ovat vaarattomia aineita. Tällöin ne eivät kuulu kemikaaliturvallisuuslain soveltamisalaan. Vain harva painelaitelain säännöksistä soveltuu aerosoleihin, joten erillinen säädös aerosolien vaatimustenmukaisuudesta on tarpeellinen.

Valiokunnan mietintö TaVM 24/2020 vp

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on käynyt ilmi, että viranomaisten välillä on eriäviä käsityksiä tämän lainsäädännön alaan kuuluvista määritelmistä. Valiokunta arvioi, että ehdotettu sääntelyn selkeyttäminen ja esitykseen sisältyvät perustelut tulevat osaltaan vähentämään näitä eroavaisuuksia. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan uudistuksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta aerosoleja, vaarallisia aineita tai painelaitteita tuottavien tai käsittelevien yritysten ja muiden tahojen toimintaan muutoin kuin selkeyttämällä ja tarkentamalla lainsäädäntöä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 121/2020 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Helsingissä 13.10.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Matias Mäkyne sd (osittain)
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Joakim Strand r
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väättäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller